

Remissvar gällande rapport (2025:7) *Förbättrad kontroll och uppföljning av privata utförare i kommuner och regioner*

Sammanfattning

Botkyrka kommun instämmer med de ändringar i kommunallagen som utredningen föreslår.

Bakgrund

På uppdrag av regeringen har Statskontoret analyserat hur kommuner och regioner tillämpar kommunallagens bestämmelser om kontroll och uppföljning av privata utförare samt ansvarsfördelningen mellan fullmäktige, styrelse och nämnder. Statskontoret har även bedömt om lagen behöver ändras och om ytterligare åtgärder krävs för att stärka kontrollen och motverka välfärdsbrott, oseriösa aktörer och korruption.

Stärkt kontroll av privata utförare behövs

Kommuners och regioners kontrollarbete är avgörande för att förhindra välfärdsbrott och skapa effektiv verksamhet. Statskontoret bedömer att denna kontroll ofta behöver prioriteras högre. Ett starkt politiskt ledarskap och förvaltningens chefskap är centrala, liksom effektiva metoder – exempelvis automatiska kontroller, riskanalyser och utbildningar. Även lokal kompetens inom upphandling och avtalsuppföljning kan behöva stärkas.

Förtydliga kommunstyrelsens ansvar i kommunallagen

Kommunallagen ger redan verktyg för uppföljning, men Statskontoret föreslår att lagen förtydligas så att kommun- eller regionstyrelsens ansvar omfattar uppföljningen av privata utförare, samt att årlig rapportering till fullmäktige blir obligatorisk. Detta stärker möjligheten till en samlad och effektiv styrning.

Statlig granskning och fler anmälningar bör övervägas

Statskontoret föreslår att regeringen överväger om staten bör komplettera den kommunala granskningen, samt utreder vad som hindrar polisanmälningar av välfärdsbrott. Statskontoret lyfter också behovet av att kommunsektorn får bättre tillgång till relevant information för att möjliggöra effektiv kontroll och uppföljning.

Kommunens synpunkter

Precis som Statskontorets rapport visar på så saknas det i många fall kompetens och resurser ute i kommunerna kring välfärdsbrott. Om kommuner och regioner ska bli bättre på att kontrollera privata utförare anser Botkyrka kommun att följande åtgärder skulle underlätta för kommuner att upptäcka och anmäla välfärdsbrott:

- Kommuner skulle behöva en portal eller samlingsplats för material kring välfärdsbrott. Både utbildningsmaterial som kan spridas i förvaltningar och material för att underlätta vid upphandling och avtalsuppföljning.
- Information måste, på ett tillgängligt sätt, kunna delas mellan upphandlande myndigheter. Till exempel om en kommun valt att säga upp avtal eller om någon felaktighet upptäckts vid en leverantörskontroll.
- Ett system där flera myndigheters information kring privata utövare samlas och som kommuner och regioner får tillgång till.
- Kommuner behöver stöd i vad som kan göras när man hittar saker som tyder på välfärdsbrott, till exempel behöver det sammanställas vilka möjligheter som finns inom ramen för LOU/LOV samt kommunallagen för att neka ett anbud eller häva ett avtal utifrån vad man hittar inom ramen för välfärdsbrott. Många vet vad man ska leta efter, men vad kan man göra med all information som samlas in?
- Anmälning av misstänkt välfärdsbrott behöver bli mer tillgängligt, kanske en väg in för anmälning till flera instanser eller myndigheter? Fler anmälningar vid misstankar om välfärdsbrott skulle troligen öka om möjligheten fanns att få lämna anonyma tips och vittnesmål.
